

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

MONTESORI MATEŘSKÁ ŠKOLA SEMÍNKO BRNO, S.R.O.

S laskavostí, porozuměním a respektem přistupujeme ke každému dítěti – jedinečné osobnosti.

Č.j.: MŠ 1/2018

Platnost: 1. 9. 2018 – 31. 8. 2021

Skartační znak A10 (skartace 1.9.2031)

OBSAH

1. Identifikační údaje o mateřské škole	str. 3
2. Obecná charakteristika školy	str. 3
2.1. Velikost a lokalita mateřské školy, charakter budovy	
2.2. Dopravní dostupnost	
2.3. Historie	
3. Podmínky vzdělávání	str. 4
3.1 Věcné podmínky	
3.2 Životospráva	
3.3 Psychosociální podmínky	
3.4 Organizace podmínek vzdělávání	
3.5 Řízení mateřské školy	
3.6 Personální a pedagogické zajištění	
3.7 Spolupráce rodičů	
3.8. Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a nadaných dětí	
4. Organizace vzdělávání	str. 14
4.1 Bližší charakteristika třídy a zařazování dětí do třídy	
4.2 Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy	
5. Charakteristika vzdělávacího programu	str. 15
5.1 Zaměření školy	
5.2 Dlouhodobé cíle	
5.3 Metody a formy vzdělávání	
6. Vzdělávací obsah	str. 27
6.1 Integrované bloky	
7. Evaluační systém školy	str. 43

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O MATEŘSKÉ ŠKOLE

Název školy : Montessori mateřská škola Semínko Brno s.r.o.

IČO: 04 344 669

Adresa : Melatín 24b, 644 00 Brno

Telefon : 608 452 409

Email: info@montessori-seminko.cz

Web. stránky: www.montessori-seminko.cz

Ředitelka MŠ: Mgr. Petra Gamage

Statutární orgán, jednatelka: Olga Skřivánková, DiS.

Typ: soukromá Montessori mateřská škola s celodenním provozem

Datum zřízení: 1. 9. 2015

Činnost vytyčena: školský zákon č 561/2004Sb., vyhláška č. 14/2005 Sb.

Stanovená kapacita: **26 dětí**

Provozní doba: **7:30 – 16:00**

2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1 Velikost a lokalita mateřské školy, charakter budovy

Montessori mateřská škola Semínko Brno se nachází v klidné, lesy obklopené, severní části města Brna v přízemí velké rodinné vily, která je ve velice dobrém stavu. Budova je obklopena rozlehlou zahradou, jejíž část je vyhrazena pro účely mateřské školy.

V prostoru se nachází jedna hlavní věkově smíšená třída a dvě menší třídy s celkovou kapacitou dvaceti šesti dětí. Celkový počet pracovníků mateřské školy je pět, z toho tři pedagogické pracovnice, jedna provozní a jedna pracovnice úklidu.

2.2 Dopravní dostupnost

Mateřská škola se nachází v lokalitě dostupné MHD (cca 5 minut od zastávky), pěšky z okolí Soběšic nebo prostřednictvím automobilu. MŠ má vlastní vyhrazené parkoviště.

2.3 Historie

Montessori Semínko, existuje již od roku 2013 a od 1. 9. 2015 je zapsané v Rejstříku škol a školských zařízení. Díky naší historii jsme mohli vybudovat rodičům i dětem

příjemné zázemí s rodinnou atmosférou a vytvořit základy promyšleného a uceleného systému respektujícího filozofii Marie Montessori. Naším záměrem je se i nadále rozvíjet a naplňovat základní poslání MŠ, což je návaznost na výchovu v rodině a společně s rodinou zajišťovat všestranné vzdělávání, výchovu a péči.

3. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

3.1 Věcné podmínky

3.1.1 Okolí MŠ

MŠ se nachází na okraji města Brna v bezprostřední blízkosti lesa a luk, umožňující trávit s dětmi pobyty venku v přírodě. Mimo to ke škole náleží oplocená zahrada v přírodním stylu. Je vybavena pískovištěm ohraničeným palisádou z akátových kuláčů, herní lezeckou sestavou a pěstebními záhony. Členitosti a nerovnosti zahrady jsou připraveny pro děti se záměrem poskytnout dětem zkušenost s odlišnými podmínkami terénu. K tvůrčí stavitelské činnosti přispívá hlíniště v jednom z rohů zahrady. K ukládání a udržování pořádku na zahradě slouží přístřešek na nářadí. Je zde prostor pro volnou hru i jízdu na kolech a odrážedlech.

Prostor pro zlepšování podmínek:

Každoroční renovace záhonů, doplnění herního a pracovního náčiní, úprava pískoviště. Současné herní prvky doplníme o koš na košíkovou během dvou let.

3.1.2 Vnitřní prostory MŠ

Mateřská škola se nachází v přízemí, kde má k dispozici jednu prostornou třídu s přímým výhledem do zahrady a dvě menší třídy určené především k odpoledním a pohybovým aktivitám, dále jídelnu, šatnu, hygienické zázemí, chodbu a zázemí pro personál. Všechny prostory MŠ jsou vybaveny odpovídajícím množstvím nábytku a doplňků tak, aby vyhovovaly potřebám dětí předškolního věku a kapacitě třídy. Všechny vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů a jsou přizpůsobeny tak, že podněcují samostatnost a sebeobsluhu.

Prostředí třídy je účelně, vhodně a esteticky vybaveno montessori pomůckami a dalšími didaktickými materiály v souladu s montessori principy.

Hygienické zázemí disponuje kromě dětských toalet a umyvadel navíc také sprchovým koutem. Toalety jsou opatřeny schodovými stupni, které umožní jejich využití dětmi různých proporcí.

Zázemí pro dospělé osoby je materiálně i technicky zajištěno tak, aby umožňovalo využití času určenému k nepřímé pracovní činnosti a odpočinku. Zaměstnanci mají k dispozici vlastní lednici. Šatna pro zaměstnance je uzamykatelná a slouží k odkládání osobních věcí a oblečení. Sociální zařízení je stavebně oddělené od toalet a koupelny určených pro děti.

Výdejna stravy a jídelna je vybavena dostatečným množstvím nábytku a spotřebičů k převzetí, uskladnění, ohřevu, výdeji a konzumaci stravy pro odpovídající počet strávníků. Zároveň je díky vhodným doplňkům dětem i dospělým umožněno dodržení kultury stolování.

Prostor pro zlepšování podmínek:

Prioritou je postupná výměna méně kvalitních pomůcek za kvalitnější. Samozřejmostí je obměna rozbitých a zašlých materiálních prvků v prostředí. Plánování zajišťování materiálního vybavení podléhá prioritě daného období a finančním možnostem MŠ.

3.1.3 Zajištění bezpečnosti

Areál mateřské školy je oplocený a vstup do něj je opatřený bránou. Na vstupních dveřích je připevněná čipová čtečka, která zajistí, že do prostoru MŠ mohou vstoupit pouze osoby k tomu oprávněné. Zevnitř lze vchodové dveře uvolnit a následně otevřít pouze s pomocí tlačítka, které je vy výšce dosažitelné pro dospělé.

3.2 Životospráva

3.2.1 Stravování

K výživě přistupujeme zodpovědně a s rozvahou. Jídelníček obsahuje dostatečné množství ovoce a zeleniny a je celkově vyvážený s důrazem na eliminaci přítomnosti umělých cukrů v potravinách. Podporujeme tak u dětí zdravý vztah k jídlu nejen nabídkou zdravých potravin bez zbytečného přislazování, ale také tím, že je nenutíme jíst potraviny, které jim nechutnají. Děti mají možnost vlastního rozhodnutí týkající se množství jídla. Podněcujeme děti k ochutnávání nových pro ně dosud neznámých potravin.

Obědy odebíráme od externího dodavatele, který je zařazen v síti zdravých školních kuchyní. Svačiny si zajišťujeme sami, většinou formou švédských stolů. Snažíme se dětem nabízet rozmanitou a vyváženou stravu, např. jogurty, oříšky,

sušené i čerstvé ovoce, zeleninové saláty, semínka a podobně. Na přípravě svačin se často podílí děti samy.

Chod výdejny a jídelny zajišťuje provozní pracovnice. Strava je podávána třikrát v průběhu pobytu dítěte v mateřské škole, zahrnuje dopolední svačinu, oběd a odpolední svačinu. Podmínky stravovacího provozu jsou detailně zpracovány ve vnitřním dokumentu mateřské školy - provozním řádu školní jídelny a výdejny pro příslušný školní rok, s jehož zněním jsou rodiče seznamováni vždy na začátku školního roku. Pitný režim je dodržovaný nejen uvnitř MŠ, ale i mimo ni. Děti mají zpravidla na výběr neslazenou, nesycenou vodu, neslazený čaj ev. mléko. Tekutiny jsou dětem nabízeny a zároveň mají možnost kdykoliv se samostatně napít.

3.2.2 Střídání činností

Maria Montessori poukazuje na pohyb jako na nedílnou součást vzdělávání, říká, že „Pohyb je klíčem k učení“. Během celého dne se vyváženě střídají pohybové a klidové činnosti. Ve třídě je navíc přítomný na zemi prvek elipsy, který mj. poskytuje dětem zkušenost a procvičování rovnováhy při chůzi po jejím povrchu. Společně s dětmi zkoumáme a pozorujeme přírodu, která Semínko obklopuje. Na zahradě stejně jako v lese a na louce vytváříme podmínky pro samostatný pohyb i společné pohybové aktivity.

3.2.3 Odpočinek

V mateřské škole děti využívají k odpočinku a spánku dvě denní místnosti. Dle individuální potřeby spánku a domluvy s rodičem využívá skupina dětí možnost odpočinku a spánku v menší třídě, zatímco druhá skupina odpočívá v hlavní třídě. V případě, že usnou, mohou děti využít plně doby ke spánku vyčleněné v klidu nerušené zvuky z ostatních prostor MŠ. Nespící děti se po dostatečném odpočinku mohou zapojit do nabídnutých či individuálních aktivit.

Děti odpočívají na matracích s odlišenou stranou, určenou k dotyku se zemí. Ložní prádlo mají pro komfortnější odpočinek a spánek vlastní z domu. Ložní prádlo je dle potřeby nebo v pravidelném intervalu tří týdnů vráceno rodičům domů na vyprání. Každé z dětí má možnost si samostatně povléct svou matraci a připravit se ke spánku.

Prostor pro zlepšení podmínek:

Rádi bychom nadále sledovali nové možnosti zlepšení ve smyslu zdravého přístupu ke stravování. Venku na zahradě i mimo budeme pokračovat podpoře spontánního pohybu dětí.

3.3 Psychosociální podmínky

Úkolem mateřské školy je vytvořit bezpečné prostředí, ve kterém se dítě může harmonicky vyvíjet v sebe jistou osobnost. V souladu s principy montessori pedagogiky pomáháme dětem v rozvoji samostatného rozhodování nejen volbou z nabídky aktivit a materiálů k činnosti, ale také navázáním partnerského vztahu mezi dítětem a pedagogem. Respektujeme názor dětí. Učíme je zpracovávat a upevňovat se v komunikačních dovednostech vzhledem k dospělým i dětem v různých potažmo složitých situacích.

Pro příznivý průběh vzdělávání a výchovy je nedílnou součástí pedagogické práce také spolupráce s rodiči a vzájemná souhra rodičů a pedagogických pracovníků. Zapojení rodičů je vítané nejen v období adaptace, které je pro děti často citlivé. V tomto období obvykle posilujeme počet pedagogických pracovníků, aby tento čas proběhl s co nejmenší psychickou zátěží pro děti.

Úlohou učitele je modelovat dětem svým chováním a přístupem zvládání různých situací, je dětem zároveň neustálým vzorem společenského chování. Nápodobou si děti tyto sociální dovednosti osvojují. Děti jsou vedeny ke vzájemné toleranci, pochopení individuality a zároveň pravidlům chodu společnosti. S jednotlivými oblastmi jsou seznamovány spontánně, přirozeně nebo cíleně a záměrně ve skupince či jednotlivě dle potřeby a aktuální atmosféry a vznikajících situací.

K podpoře sociálního klimatu napomáhají následující aktivity určené pro děti nebo pro rodiče s dětmi:

- Rituály třídy:
 - ❖ Elipsa – prostor pro komunitní kruh, vzájemné sdílení zážitků
 - ❖ Oslava narozenin – pohoštění, přiblížení běhu dosavadního života
 - ❖ Show and tell (Ukaž a povídej) – sdílení vlastních zážitků, oblíbených věcí jednoho dítěte s ostatními
 - ❖ Individuální vítání a loučení
 - ❖ Společné stolování u oběda zahájené písní

- Tradice mateřské školy:
 - ❖ Podzimní setkání formou dílniček nebo společné procházky
 - ❖ Vánoční setkání formou společného posezení, zpívání i připraveného představení dětí a pohoštění
 - ❖ Jarní tvoření nebo jiná jarní aktivita dle aktuálního školního kalendáře
 - ❖ Letní zahradní slavnost

Prostor pro zlepšení podmínek:

Další vzdělávání pedagogických pracovníků v časovém horizontu šesti let v oblasti montessori pedagogiky, jejíž je celostní pohled na osobnost dítěte součástí a zároveň předškolní pedagogiky je jedním z mechanismů k posílení vědomostí o možnostech podpory dítěte v psychosociální problematice.

3.4 Organizace podmínek vzdělávání

K předškolnímu vzdělávání v mateřské škole přijímáme zpravidla děti od 3 let do zahájení povinné školní docházky. Přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání podléhá přijímacímu řízení, jehož podmínky jsou zpracované ve vnitřním dokumentu mateřské školy.

Mateřská škola má provoz od 7:30 do 16:00. V rámci průběhu dne je dopolední čas věnovaný zejména individuální práci dětí dle vlastního výběru a nabídky seznámení s novými pomůckami (individuální nebo skupinové lekce). Pobyt venku, který dle podmínek počasí následuje, umožňuje dětem převážně skupinové aktivity spojené s pohybem, námětovými hrami a také sociálním aspektem. Po obědě a odpočinku či spánku mohou děti spontánně hrát společenské hry, uspořádat divadelní představení apod.

V období adaptace nových dětí do prostředí třídy je časem, kdy posilujeme pedagogické personální zajištění. Toto uspořádání navozuje větší psychickou pohodu nově příchozích dětí, protože se seznámí se všemi učitelkami v jeden čas, navíc tak vzniká prostor pro zajištění individuálnějšího přístupu a plynulejší seznamování s chodem třídy. V adaptačním období také mohou rodiče vstoupit s dítětem do třídy a pomoci mu nalézt ve třídě bod zájmu a následně se rozloučit.

Plánování činnosti vychází z pravidelných pedagogických porad, při kterých je konzultována změna prostředí pro děti a změna nabízených pomůcek tak, aby reflektovaly aktuální potřeby dětí ve třídě. Zároveň u příležitosti porad dochází k plánování individuálního vzdělávacího plánu pro jednotlivé děti dle úrovně, ke které dospěly i aktuálním vývojovým i zájmovým potřebám dítěte.

Aktivity vycházející z ŠVP, společné pro celou třídu jsou plánovány a aktualizovány prostřednictvím TVP a hodnoceny průběžně na týdenních pedagogických radách. Kromě TVP dostávají rodiče informace a aktuality prostřednictvím interních webových stránek školy společně s fotodokumentací jejich dětí v souladu s GDPR.

Prostor pro zlepšení podmínek:

Včasné plánování a organizace jednotlivých úkonů může v budoucnu vést k větší efektivitě vzdělávacího procesu.

Vzdělávání v oblasti tvorby dokumentace související s předškolním vzděláváním může pomoci v účelnějším a efektivnějším využití nepřímé pedagogické činnosti.

3.5 Řízení mateřské školy

Vedení mateřské školy zajišťuje po pedagogické stránce ředitelka, řízení personální, ekonomické, pracovně-právní a externí komunikace je v kompetenci jednatelky jako statutárního orgánu mateřské školy. Povinnosti, kompetence a úkoly všech pracovníků jsou vymezeny v interní dokumentaci školy Organizační řád a v rámci pracovních náplní. Vedení podporuje iniciativu a nápady všech pracovníků mateřské školy, vytváří atmosféru vzájemné důvěry, podněcuje spoluúčast na tvorbě dokumentace mateřské školy.

Vnitřní komunikační systém je funkční a je realizován prostřednictvím pedagogických porad, směrnicemi a elektronickou poštou. Vnější komunikaci zajišťuje jednatelka nebo ředitelka mateřské školy, s rodiči komunikují všichni zaměstnanci mateřské školy v rozsahu daném Organizačním řádem.

Vlastní dokumentace školy specifikuje pravidla, která jsou v různé míře určena pro všechny členy komunity naší mateřské školy. Rodiče stejně jako zaměstnanci školy jsou seznámeni se Školním řádem s Provozním řádem školní jídelny a výdejny, na viditelném místě je k dispozici Provozní řád hřiště a pískoviště. Pro zaměstnance jsou dále závazné dokumenty a směrnice, se kterými jsou seznamováni.

Prostor pro zlepšení podmínek:

Větší rychlost a efektivita předávání běžných organizačních informací všem pracovníků je prioritou v oblasti řízení a organizace.

3.6 Personální a pedagogické zajištění

V mateřské škole o děti pečují celkem 3 plně kvalifikované učitelky na částečný nebo plný úvazek včetně ředitelky školy. Kolektiv zaměstnanců doplňuje 1 provozní pracovníce a 1 pracovníce úklidu.

Rozvržení přímé vzdělávací práce je účelně stanoveno tak, aby umožňovalo společné působení dvou učitelek v rámci dopoledního programu a dále dle potřeby.

Vedení školy vytváří podmínky pro profesionalizaci pracovního týmu. Učitelky včetně ředitelky se aktivně účastní vzdělávacích akcí dle plánu dalšího vzdělávání. Doplnování vzdělání montessori pedagogiky je vzhledem k zaměření mateřské školy stěžejní, podporujeme však všechny formy vzdělávání pedagogických pracovníků, které mohou zkvalitnit péči, výchovu a vzdělávání dětí v naší mateřské škole.

Prostor pro zlepšení podmínek:

Doplnování vzdělávání o kurz první pomoci pracovníc, které jej ještě neabsolvovaly. Zaměření na spolupráci a vzájemné sdílení zkušeností s mateřskými školami s podobným zaměřením.

3.7. Spoluúčast rodičů

Zapojení rodičů je pro nás velmi důležité a vítané, společně s rodiči pomáháme dětem rozvíjet se. Pro rodiče nebo rodiče spolu s dětmi je připravena řada aktivit a setkání. Smyslem těchto setkání a aktivit je navázání bližšího kontaktu, vzájemné informovanosti, propojenosti a návaznosti výchovně-vzdělávacího procesu. O konání jednotlivých aktivit nebo setkání se rodiče dozvídají obvykle z interních webových stránek, v některých případech mailem a také na nástěnce MŠ.

Informování rodičů o vzdělávacím pokroku jejich dítěte:

- Otevřené pozorovací dny s možností náhledů rodičů a zapojení do programu - 2x ročně (podzim, jaro)
- Konzultační pohovory s rodiči zaměřené výhradně na vývoj dítěte z pohledu pedagogů i rodičů, 2x ročně (listopad, květen)

- Konzultační hodiny ředitelky – 1x za týden v určitý čas se mohou rodiče telefonicky nebo osobně informovat o záležitostech týkajících se jejich dítěte
- Vývojová zpráva o dítěti – rodiče dostávají 2x za rok písemné zpracování pokroku jejich dítěte

Informování rodičů o dění v MŠ:

- Interní webové stránky – formou aktualit v zaheslované sekci pro rodiče informujeme o aktuálním dění v MŠ a výhled připravených aktivit a plánů na další období
- Mail – informování rodičů o plánovaných akcích, změnách, žádosti o spolupráci apod.
- Nástěnka MŠ - informování rodičů o plánovaných akcích, změnách, žádosti o spolupráci apod.
- Workshopy – s četností 2x za rok rodičům konkrétně přibližujeme, jak probíhá vzdělávání dětí, změny provozu. Spolu s rodiči řešíme otázky výchovy jejich dětí a hledáme společnou cestu, ukazujeme práci s vybranými pomůckami, virtuálně se stávají součástí třídy
- Informační setkání s rodiči – minimálně 2x za rok

Aktivity pro rodiče s dětmi:

- Podzimní setkání nebo dílničky
- Vánoční setkání
- Jarní setkání nebo jiná aktivita spojená s jarem
- Letní zahradní slavnost

Zpětná vazba od rodičů:

- Dotazník zaměřený na hodnocení kvality péče – jednou za rok

Pedagogové a ostatní pracovníci jednají ohleduplně a taktně, chrání soukromí rodiny, neposkytují informace o dítěti nepovolaným osobám.

Prostor pro zlepšení podmínek:

Omezit emailovou komunikaci na minimum a vzájemně podpořit práci především s interním webem.

3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a nadaných dětí

3.8.1 Podmínky pro vzdělávání

Montessori mateřská škola Semínko je svým konceptem a filozofií otevřená vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.

3.8.2 Materiální a technické podmínky

Koncept školy vymezuje, mimo jiné, také specifické vybavení, které je dětem na míru a umožňuje jejich samostatnost. Toto vybavení je případně upravováno dle

aktuálních potřeb dětí, které jsou součástí kolektivu třídy. Vyznačuje se především přehledností, systematičností a strukturovaností. I to z něj utváří prostředí vhodné pro děti s potřebou podpory v oblasti soustředění, zklidnění.

Vzdělávací obsah je flexibilní a nabídka, která je na základě něj vytvářena prostřednictvím TVP, a především přípravy prostředí je natolik rozsáhlá, aby uspokojila potřeby všech aktuálně docházejících dětí a umožnila jejich rozvoj dle individuálních možností.

3.8.3 Podpůrná opatření

Škola pracuje s pravidelně revidovaným systémem záznamů o dítěti, do kterého spadá dvojí pedagogická diagnostika, tzv. poadaptační, a komplexní s přiloženou kresbou, dále vedení záznamů o práci s pomůckami, které spolu se záznamy z pozorování umožňují mapovat aktuální zájem a potřeby každého dítěte. Všechny tyto záznamy jsou považovány za základ vzdělávacího procesu i obsahu. Více viz kapitola Evaluační systém školy. Tento model umožňuje systematicky individuálně pracovat s potřebami jednotlivých dětí, tzn. také vytvářet případná podpůrná opatření. Neboli, každé dítě má v podstatě svůj vlastní vzdělávací plán, který je mu vytvářen na míru a podporuje jej v aktuálně prioritních oblastech dle potřeby, což umožňuje vytvářet podmínky pro práci s dětmi s různými vzdělávacími potřebami, takže i dětmi nadanými, či mladšími 3 let.

3.8.4 Personální zajištění

Vzdělávání je každodenně zajištěno minimálně 2 pedagogickými pracovníky, kteří souběžně s dětmi pracují během dopoledního bloku.

V případě přetrvávajících odchylek ve vývoji dítěte škola aktivně spolupracuje s rodiči a příp. navrhuje spolupráci se ŠPZ. Na základě záznamů o dítěti a doporučení ŠPZ pak v případě potřeby škola vypracovává individuální vzdělávací plán (IVP). Zpracování vzdělávacího plánu a jeho realizace spadá do kompetencí k tomu určeného pedagogického pracovníka. Po uplynutí doby platnosti plánu tento pedagog zpracovává vyhodnocení, které se opět opírá o záznamy o dítěti a pedagogickou diagnostiku, mapuje posuny v jednotlivých prioritních oblastech stanovených IVP.

Za kontrolu zpracování IVP, jeho realizace a proces evaluace odpovídá vedoucí pracovník MŠ (ředitelka).

3.9 Vzdělávání dětí od dvou do tří let a jeho specifika

Škola zajišťuje vzdělávání dětí zpravidla od tří do sedmi let. V případě přijetí dvou a více dětí ve věku od dvou do tří let je ve třídě zajištěna přítomnost dalšího pedagogického pracovníka, který je k práci s dětmi kvalifikovaný. Ten je těmto dětem plně k dispozici v případě jakékoliv potřeby, zajišťuje také zároveň dodržování bezpečnostních i hygienických norem stanovených zákonem. O těchto zákonech a povinnostech s nimi souvisejících je tento pracovník podrobně informován prostřednictvím své pracovní náplně vedením školy, které nese plnou odpovědnost za jejich dodržování.

3.9.1 Materiální a hygienické podmínky

Škola aktuálně svými prostory a materiálním zajištěním umožňuje vzdělávání dětí od dvou do tří let. Přímo ve třídě mají děti dostupné materiály a pomůcky potřebné k jejich vývoji, nábytek je dostupný, otevřený, adekvátně vysoký. Děti mají své nádobí, se kterým jsou schopné manipulovat a učit se sebeobsluze. V případě potřeby je dětem k dispozici herna se specifickým vybavením, kde mohou trávit svůj čas a věnovat se potřebným aktivitám.

Hygienické podmínky odpovídají stanoveným normám.

3.9.2 Psychosociální podmínky, úprava režimu

Prioritou úpravy průběhu a obsahu vzdělávání je především to, aby byly respektovány individuální potřeby mladších dětí a zároveň, aby nebyl negativně narušen průběh vzdělávacího procesu u dětí starších. Upravují se především režimové momenty, délka jednotlivých činností, jejich střídání, možnost volného pohybu, odpočinku. Do prostředí se samozřejmě zařazují pomůcky, které odpovídají úrovni vývoje těchto dětí.

3.9.3 Úprava vzdělávacího obsahu

Děti mají možnost se během dopoledního pracovního bloku věnovat mimo jiné pohybovým, psychomotorickým a dalším činnostem mimo prostor hlavní třídy. K tomu je jim k dispozici menší místnost, kde děti mohou v případě potřeby také relaxovat. Starší děti naopak mohou dále nerušeně pracovat. Mladším dětem je také umožněn delší časový úsek k převlékání, přípravě k obědu či svačině, apod. Při všech těchto činnostech je jim k dispozici zmíněný k tomu určený pedagogický pracovník. Pokud dítě „dozraje“ a je schopno se účastnit programu v klasickém režimu, je mu to dle jeho potřeb umožněno.

Vzdělávací plán pro tyto děti se koncipuje a upravuje obdobným způsobem jako u všech ostatních dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Viz výše.

Prostor pro zlepšování podmínek:

Zvyšování povědomí o práci s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami a postupné vytvoření funkčního vzdělávacího plánu na základě získaných poznatků studií nebo zkušeností.

4. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

4.1 Bližší charakteristika třídy a zařazování dětí do třídy

V naší mateřské škole se nachází jedna věkově smíšená třída s kapacitou dvaceti šesti dětí. Věkové rozmezí dětí je zpravidla od 3 let do zahájení povinné školní docházky. Vzdělávání dětí probíhá v souladu s montessori pedagogikou s přidanou hodnotou rozšířené výuky anglického jazyka přirozenou formou. Uplatňované metody a formy práce v rámci naší jedné třídy vychází především z principů montessori pedagogiky, ale zároveň čerpáme inspiraci z moderních poznatků klasické předškolní pedagogiky.

4.2 Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy

Podmínky přijímacího řízení jsou detailně zpracované v interním dokumentu MŠ Směrnice k přijímacímu řízení. Aktuální informace týkající se přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání a volné kapacity na příští školní rok jsou k dispozici na webových stránkách školy: www.montessori-seminko.cz, a to minimálně měsíc před jeho vypsaním. Stejně podmínky přijímacího řízení jsou zároveň vyvěšené na nástěnce v MŠ. Žádosti o přijetí jsou zájemcům ve stanoveném období a čase vydávány osobně zřizovatelkou či ředitelkou přímo v budově MŠ. Před samotným zahájením přijímacího řízení se zájemcům otevírá možnost individuálního setkání a naslechu ve třídě. Díky tomuto postupu se seznamujeme s rodiči i dítětem ještě před zahájením docházky do mateřské školy, což usnadňuje do jisté míry i následnou adaptaci dítěte v prvním měsíci pobytu v mateřské škole. Samotné přijímací řízení včetně rozhodnutí o přijetí nebo nepřijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání v naší mateřské škole je plně v kompetenci ředitelky mateřské školy.

5. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

5.1 Zaměření školy

Motto: Vzdělávání s respektem a porozuměním k potřebám a schopnostem každého dítěte. Vytvořit místo, kde je dobře dětem i dospělým.

Vzdělávání v souladu s montessori pedagogikou

Montessori mateřská škola poskytuje kvalitní vzdělání vycházející z principů montessori pedagogiky. Přirozenou součástí tohoto vzdělávacího programu je výchova a vzdělávání s respektem a porozuměním k potřebám a schopnostem každého dítěte tak, aby dospělí co nejvíce napomáhali rozvinout jeho potenciál. Pro děti je přichystaný ucelený program podporující jejich přirozenou touhu po vědění a tvořivosti.

Děti mohou plně využít pracovní periodu ve třídě. Během pracovního cyklu v klidném prostředí třídy mohou svobodně volit činnost, která je zaujme, procvičovat a opakovat tak dlouho, jak potřebují, dosáhnout soustředění a zdokonalit se v této činnosti. Děti v prostředí montessori třídy pracují ne proto, že by musely, ale proto, že samy od sebe chtějí.

V souladu s principy montessori pedagogiky vzděláváme děti pro život. Vzhledem k dnešní uspěchané době a rychlému technologickému pokroku, chceme dát dětem klid, dostatek času a obrátíme jejich pozornost k péči o svět kolem sebe a přírodní bohatství v něm obsažené.

Celostní vzdělávání

Na každé dítě nahlížíme jako na komplexní osobnost, pečujeme tak o vzdělávání jeho mysli, rozvoj koordinace hrubých a jemných svalů, tělesný rozvoj, emoční růst a společenského chování. Každé dítě má jiný dar a talent a také jinou rychlost vývoje. S respektem přistupujeme ke každému dítěti, jako k jedinečné osobnosti s vlastními individuálními potřebami a zájmy. Naše snaha směřuje k tomu, aby mohlo v naší mateřské škole rozvíjet svůj vrozený potenciál v klidném a bezpečném prostředí. Vzdělávání i výchovu zaměřujeme individuálně s respektem k potřebě sociálních vazeb i komunikačních a zdvořilostních dovedností.

Obohacení výuky o anglický jazyk

Využíváme zvýšeného zájmu a vrozeného potenciálu dětí o rozvoj jazykových dovedností v předškolním období a podporujeme nejen vývoj mateřského jazyka, ale také možnost být v kontaktu s cizím jazykem, a to prostřednictvím prostředí s přirozenou komunikací v anglickém jazyce je pro děti nenásilné, příjemné a smysluplné.

Environmentální výchova

Pobyt venku je v naší mateřské škole nedílnou součástí vzdělávacího procesu. Přirozenou cestou se děti mohou seznamovat s okolím a porozumět přírodě. Na propojení s přírodou bychom chtěli více navazovat environmentální výchovou.

Zodpovědný přístup k výživě

K zajištění zdravého fyzického růstu je důležitá otázka zdravého stravování. Naším záměrem a prioritou je zařazovat do jídelníčku kvalitní stravu s absencí cukrů. Jídelníček sestavujeme pečlivě s ohledem na zastoupení všech složek vč. přírodních sacharidů (např. ovoce). Zaměřujeme se na to, aby se děti na přípravě pokrmů mohly co nejvíce podílet, a snažíme se rozvíjet jejich povědomí o tom, co je a není zdravé.

Rodiče vnímáme jako partnery

Spolupráce s rodiči je důležitou součástí výchovně vzdělávacího procesu, proto vnímáme rodiče jako partnery. Rodiče získávají informace o dění ve školce a o vývoji jejich dětí při plánovaných rodičovských schůzkách a při individuálních rozhovorech. Při těchto příležitostech získávají pedagogové reflexi rodinného zázemí i chování dítěte v domácím prostředí.

5.2 Dlouhodobé cíle

- Vytvořit harmonické prostředí pro rozvoj dítěte po akademické, emocionální a sociální stránce dle zásad pedagogiky Dr. Marie Montessori , chceme vzdělávat děti pro život.
 - Udržování připraveného prostředí - nákup podnětných pomůcek, obnova stávajících pomůcek a pravidelná obnova prostředí dle aktuálních potřeb a zájmu dětí
 - Vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřené na získávání nových poznatků montessori pedagogiky i předškolní pedagogiky
 - Zajištění kontinuity vzdělávání u každého dítěte skrze pedagogické porady a pečlivé vedení dokumentace o dětech především v oblasti vzdělávacího pokroku
 - Poskytování reálných zkušeností k získání pro děti tohoto věku uchopitelných znalostí, na které lze navázat v dalším vzdělávání

- Laskavý, respektující a chápavý postoj a přístup pedagogických pracovníků
- Spolupráce s rodiči nejen v období adaptace
- Hledání dalších cest ke komunikaci s rodiči a jejich zapojení do „života“ mateřské školy
- Navázání spolupráce se základními školami s podobným zaměřením
- **Zajistit prostředí pro zdravý růst dětí**
 - Poskytnutí příležitosti dětem k volnému pohybu venku
 - Hledání dodavatelů stravy, kteří pracují s kvalitními surovinami
 - Pokračování v přísunu potravin bez příměsi cukrů
 - Postupné zařazování ekologických a k dětem šetrných přípravků k mytí i úklidu
 - Zapojení rodičů ke spolupráci s MŠ týkající se stravy
- **Podpořit kreativitu a vědomí vlastního „já“**
 - Respektování názoru dítěte a tvorby dítěte
 - Poskytnutí příležitosti k samostatnému i skupinovému hledání řešení situací i problémů
 - Zabezpečení různých materiálů k výtvarné tvorbě
 - Podpora fantazie a nápadů
 - Naslouchání a ohled k nápadům, názorům, přístupům ze strany učitelky
 - Partnerský postoj k dítěti
- **Přivést děti k ekologickému cítění**
 - Návštěva ekologicky zaměřených zařízení
 - Aktivity zaměřené na čištění okolí MŠ
 - Vedení ke třídění odpadů
 - Zajišťování ekologicky a environmentálně laděných programů přímo v MŠ
 - Postupné zavádění ekologických přípravků k mytí i úklidu
 - Budování vztahu k přírodě i práci na zahradě
 - Pořízení kompostéru i sběrné nádoby na dešťovou vodu

- Zprostředkování reálné zkušenosti životního cyklu plodin a jejich zpracování a využití
- **Zapojovat rodiče do dění ve školce**
 - Motivování rodičů k účasti na setkáních rodičů i workshopech, které vedou k jejich větší informovanosti
 - Zapojování rodičů v aktivitách MŠ, jako např. pomoc na zahradě, společné akce pro rodiče a děti
 - Zajišťování seminářů, které mohou být obohacující pro rodinu
 - Podpora rodičů i prarodičů k aktivnímu přístupu k MŠ např. ke sdílení svých zkušeností s dětmi z MŠ i četbě příběhů
 - Poskytování včasných informací o dění v MŠ i vzdělávání jejich dítěte
- **Navázání spolupráce a partnerství s jinými MŠ s podobným zaměřením**
 - Hledání partnerských MŠ
 - Postupné společné pořádání akcí pro děti
 - Vzájemné oboustranné sdílení formou náhledů ve třídách, předávání zkušeností a inspirací

5.3 Metody a formy vzdělávání

Uplatňované metody a formy práce v rámci naší třídy vychází především z principů montessori pedagogiky, ale zároveň čerpáme inspiraci z moderních poznatků klasické předškolní pedagogiky. I přesto, že je montessori pedagogika zaměřena spíše na individuální přístup a možnost samostatné soustředěné práce, uplatňují se v jejím rámci v různé míře všechny formy a metody práce klasické předškolní pedagogiky.

Při výchově a vzdělávání dětí tak využíváme **spontánního sociálního učení**, kdy učitel je modelem správného chování, dále **prožitkového učení**, vlastní zkušenost dítěte při objevování a zkoumání světa je jedním z pilířů montessori pedagogiky. Zároveň se objevují prvky **situačního učení**, při kterém využíváme přirozeně vznikajících situací. Vzdělávání probíhá **samovolně nebo řízeně**. Děti mají ve třídě

k dispozici materiály a činnosti, které mohou volit samy nebo jsou přizvány k novým lekcím a prezentacím, vedoucím k objasnění a způsobu práce s materiálem.

5.3.1 Individuální práce a práce skupinová

Možnost samostatného výběru materiálu i toho, zda aktivitu bude dítě dělat samo nebo ve spolupráci s dalším dítětem (dětmi) dává dítěti postoj vlastního rozhodnutí i sociální aspekt domluvy a koordinace ve skupině. Děti nenutíme pracovat ve skupině, zároveň jim nebráníme a naopak v některých pozorovaných situacích skupinovou práci podněcujeme.

Děti mohou pracovat na stole nebo na zemi. Na zemi jim prostor jejich činnosti ohraničuje kobereček, který si pod zvolenou aktivitu rozkládají. V případě, že používají aktivitu, která vyžaduje větší prostor, rozloží si větší množství koberečků. Své pracovní místo označují cedulkou ev. cedulkami se svým jménem.

5.3.2 Elipsa

Prvek elipsy je jedním z ojedinělých případů frontální výuky v naší MŠ. Elipsa je v montessori prostředí především prvkem k procvičování rovnováhy, čehož vedlejším produktem je zároveň také zklidnění dítěte. Elipsa je zároveň přirozeným místem ke společnému sdílení zážitků – komunitní kruh a také případné hromadné prezentaci práce s materiálem. V některé dny zařazujeme pohybovou elipsu spojenou s českými i anglickými písněmi podněcujícími k pohybu a tanci. Společný prvek programu se zpravidla objevuje před odchodem dětí ven.

Děti se nemusí účastnit elipsy, mohou být pozorovatelé nebo pokračovat v soustředěné práci s vybraným materiálem. Elipsu mohou využívat i samostatně kdykoliv během dne, kdy mají potřebu trénovat rovnováhu.

5.3.3 Připravené prostředí

Připravené prostředí pro dítě je jedním z pilířů práce v montessori třídě. Pod tímto odborným pojmem rozumíme takové prostředí, které vychází z **poznání dětské psychiky**, naplňuje **individuální potřeby dítěte** a zároveň splňuje požadavky na **vizuální a materiální vlastnosti prostoru**.

Připravené prostředí není v žádném případě pouze miniaturou světa dospělých, naopak je navrženo **specificky s ohledem na individuální vývoj dítěte a se znalostí vývojových fází**. Vzhledem ke změnám ve vývoji dítěte i jeho preferencím je nutné prostředí **neustále obměňovat**. Potřeba nového uspořádání materiálů nebo

nábytku vychází vždy z **pozorování dítěte**. Díky observaci získáme skutečnou informaci o tom, jestli je změna opravdu nutná nebo je pouze žádoucí pro dospělého. Připravené prostředí respektuje jedinečnost vývoje každého dítěte, umožní dospělému ušít prostředí dítěti na míru na základě pozorování propojit a posléze poodstoupit.

Funkce připraveného prostředí:

- **Usnadnění bezpečného kontaktu s prostředím** – dítě se v bezpečném prostředí může soustředit pouze na svůj vývoj (stavění sebe sama)
- **Umožnění dospělému pozorovat dítě** – v bezpečném prostředí, kde dítě dosáhne funkční samostatnosti a nepotřebuje pomoc dospělého, může dospělý vidět to, co dítě potřebuje.

Řád a organizace:

Řád a organizace dávají dítěti jistotu. **Dítě se může spolehnout** na určitý běh věcí a jejich uspořádání, nemusí věnovat svou pozornost odlišnostem a může se věnovat činnostem, které jej **posouvají ve vývoji**. Při hlubším zkoumání řádu lze říci, že s jakou pečlivostí, přesností a respektem k potřebě řádu u dítěte je prostředí pro něj připravené odrazem vztahu, který k dítěti dospělý má. Lze tak říci, že **způsob přípravy prostředí a chování k dítěti je odrazem respektu vůči němu**.

Součástí každé lekce je tak nejen samotná práce s materiálem, ale také ukázka, kde dítě materiál nalezne a kam jej zase vrátí zpět. To napomáhá v udržování pořádku ve třídě, kde každé dítě postupně získává zodpovědnost k péči o společně sdílené prostředí.

Úkolem dospělého v připraveném prostředí je **zasáhnout v případě, že dítě jeho pomoc potřebuje**. Naproti tomu pro lektora může být potřeba jeho pomoci dítěti **zpětnou vazbou, že prostředí není připravené dobře** a je nachystané pouze z pohledu dospělého, ne z pohledu dítěte. Mysl dospělého často stále nedokáže opustit vzorec chování k dítěti a zasahuje a pomáhá, i když jeho pomoc není žádaná. V novém prostředí nebo v období adaptace je asistence dospělého častější – dospělý je dítěti častěji modelem. Přitom je myšlenka dosažení funkční nezávislosti dítěte stále vůdčí a je cílem veškerého snažení.

Členění třídy

Třída je promyšleně uspořádána do tematických oblastí – praktický život (zahrnuje i oblast péče o sebe sama a péči o prostředí), oblast s pomůckami senzorio-motorickými zprostředkujícími především smyslovou zkušenost, oblast s pomůckami zaměřenými na matematiku, oblast jazyková s pomůckami v českém i anglickém jazyce, oblast kosmické výchovy a oblast umění. Nábytek je rozmístěn tak, aby umožnil dětem klidný pohyb po třídě.

5.3.4 Pomůcky, materiály, aktivity

Obecnou vlastností pomůcek je, že jsou velikostně a váhově uzpůsobeny dětské ruce. Materiály ve třídě musí splňovat podmínku bezpečnosti, funkčnosti a v neposlední řadě také estetičnosti tak, aby byly pro děti vábivé ke zkoumání. Při vymýšlení aktivit se snažíme volit různé materiály ke zprostředkování různé smyslové zkušenosti. Aktivity ukládáme v posloupnosti od snadnějších po náročnější nebo v návaznosti jedné pomůcky na druhou vždy zleva doprava. To v důsledku navozuje podvědomý návyk na psaní zleva doprava. Společným rysem většiny pomůcek je rozložení na tácu, který usnadní přenášení. Především aktivity praktického života jsou barevně kódované (každá součást pomůcky by zpravidla měla mít stejnou barvu), což napomáhá v udržení řádu a pořádku.

Všechny pomůcky v sobě spojují zaměření na rozvoj hrubé motoriky (především oblast praktického života) a jemné motoriky ke tříbení citlivosti prstů, zároveň dětem poskytují neustále nové smyslové zkušenosti. Důležité je zpřesňování pohybů a nácvik špetkového úchopu.

Pomůcky praktického života

Obohacují dítě v praktických dovednostech běžného života. Jsou často zařazovány na začátek vzdělávacího procesu. Z počátku mohou převažovat pomůcky bez přítomnosti vody („suché“) než se vytříbí jemná motorika k práci s vodou. Zahrnují péči o sebe sama (česání, oblékání, mytí rukou, očistu, čištění nosu, zapínací rámy apod.), péči o prostředí (mytí nádobí, skládání do myčky, zametání, vytírání podlahy, utírání a čištění stolu, leštění zrcadla, čištění bot, zalévání a oprašování květin, přenášení nábytku apod.), suché a mokré aktivity, které podporují procvičování praktických dovedností (přelévání, nabírání, práce se lžičkou, kleštičkami, pinzetou, pipetou, přesouvání, apod.).

Aktivity podporují:

- Rozvoj hrubé motoriky – přenášení pomůcek na tácu
- Rozvoj jemné motoriky a vizuomotoriky – různé způsoby uchopování nástrojů, různé tvary k držení, velká práce rukou a prstů s různě velkými částmi
- Povědomí o součásti skupiny – pečujeme o společné prostředí
- Samostatnost, sebeobsluhu
- Rozvoj koncentrace a koordinace pohybů
- Vědomí řádu a pořádku
- Společenské chování – prostírání stolu

Pomůcky smyslové

Jsou zaměřené především na získávání smyslových zkušeností a tříbení smyslů, rozpoznávání zrakem, hmatem, sluchem, čichem. Učí se rozlišovat rozměry i hmotnost, některé s pomocí přesně nastavených rozměrů lze používat současně a podpořit prostorové vnímání a schopnost kombinace. Přesně odstupňované rozměry některých pomůcek pomáhají v názorném stavění základů konkrétní matematické zkušenosti. Tyto pomůcky jsou zařazovány na začátek vzdělávacího procesu nebo v přímé posloupnosti a návaznosti na praktický život.

Aktivity podporují:

- Rozvoj hrubé motoriky – přenášení pomůcek na tácu
- Rozvoj jemné motoriky – různé způsoby uchopování, různé tvary k držení, velká práce rukou a prstů s různě velkými částmi
- Rozpoznávání váhy, míry
- Všech pět smyslů
- Upevnění smyslové zkušenosti a trvalosti v paměti
- Prostorové vnímání a základy matematické mysli
- Schopnost kombinace a kreativity práce s materiály
- Schopnost srovnávání, třídění a pojmenovávání

Pomůcky matematické:

Matematický materiál pomáhá včas podporovat vrozenou matematickou predispozici u dítěte. Předstupeň matematiky – smyslové a konkrétní matematické pomůcky a materiály – vedou děti k „materializované abstrakci“ a pracují s nimi už v mateřské škole. Úkolem tohoto materiálu je převádět nevědomou a nestrukturovanou informaci do strukturovaného systému.

Veškerý matematický materiál má dětem pomoci v rozvoji abstraktního myšlení a převodu konkrétního hmatem i zrakem vnímaného prožitku k abstraktnímu číslu. Nabízené pomůcky umožní dětem pracovat i s vícečíslicovými čísly.

Matematické pomůcky mají vzájemnou následnost, každá předchozí je předstupněm v pochopení následující. Díky konkrétní zrakové i hmatové zkušenosti s materiálem si dítě konkretizuje matematickou mysl a zjištěné poznatky získávají pevné místo v jeho paměti.

Aktivita podporují:

- Rozvoj hrubé motoriky a rovnováhy – přenášení pomůcek
- Rozvoj jemné motoriky – práce s perlovým materiálem
- Rozvoj abstraktního myšlení
- Pochopení základů jednoduchých matematických operací
- Smysl pro řád a pořádek
- Rozpoznávání tvarů číslic
- Uvedení do základů desítkové soustavy
- Základy geometrie
- Množiny a podmnožiny
- Zlomky

Pomůcky rozvíjející jazykové dovednosti

- a) Čtenářská pregramotnost
- b) Psaní
- c) Čtení

Aktivita podporují:

- Rozvoj slovní zásoby
- Analýzu, syntézu slov a vět, syntax
- Správnou artikulaci
- Kulturu projevu, podporu vyjadřovacích schopností
- Rozpoznávání tvarů tiskacích i psacích písmen
- Grafomotorické dovednosti
- Rozvoj jemné motoriky

Pomůcky kosmické výchovy

Kosmická výchova v sobě spojuje zákonitosti světa, který nás obklopuje. Představuje integraci témat z biologie, zoologie, botaniky, zeměpisu, čas a historie, informace o vědě, technice a umění. Využívané materiály zahrnují okolní svět a jeho konkrétní prvky, karty, knihy a další smysluplné didaktické pomůcky.

Aktivity podporují:

- Propojení souvislostí z okolního světa
- Schopnost třídění, párování a přiřazování
- Tříbení jemné motoriky při uchopování různých materiálů
- Smyslovou zkušenost vedoucí k upevnění získaných informací

Pomůcky kreativní

Dětem jsou k dispozici různé výtvarné a kreativní materiály k podpoře vlastního vyjádření, k realizaci námětového tvoření a vytváření společných projektů.

Aktivity podporují:

- Vlastní vyjádření pomocí umění
- Rozvoj grafomotorických schopností
- Schopnost prezentace okolního světa vlastním způsobem
- Seznámení a práci s různými výtvarnými materiály
- Spolupráci, komunikaci, plánování

5.3.5 Lekce

Lekce zaměřené na práce s pomůckami a vzor společenského chování jsou zásadním vzdělávacím prvkem montessori pedagogiky. K prezentaci práce s materiálem je dítě přizváno učitelkou na základě pozorovaného spontánního zájmu dítěte nebo řízeně na základě individuálního vzdělávacího plánu s ohledem k vývojové fázi dítěte a aktuálnímu pokroku. Ukázky práce s pomůckami se provádí s minimálním komentářem tak, aby bylo dosaženo co největší míry koncentrace na práci rukou a následného pochopení. Většina dospělých má potřebu svoji činnost hojně komentovat a vysvětlovat, čímž se dětský mozek zaměstná velkým množstvím zároveň prováděných činností (pozorování, naslouchání, přemýšlení a pochopení) a to může být pro vlastní pochopení prezentovaného komplikující.

Cílem prezentace je nejen vlastní ukázka práce s pomůckou a pochopení jejího principu, ale také případné probuzení zájmu dítěte k opakovanému procvičování a

zdokonalení. Děti ve věku 3-6 let jsou Marií Montessori nazývané „vědomými pracovníky“, kteří vědomě procvičují dovednosti, které se v předešlém vývojovém období nevědomky naučily. Činnosti tedy neprovádí pouze za praktickým účelem, ale také ve snaze dovednost zdokonalit. Při samostatné práci dítěte s pomůckou může dosáhnout plného soustředění na práci, což je čas, při kterém se do paměti nejvíce vštěpují procvičované schopnosti.

Některé pomůcky vyžadují lekci tzv. „třístupňově“. V první fázi učitel pojmenovává a prezentuje novou aktivitu a její smysl a význam, ve druhé fázi dítě poukazuje na tento význam, ve třetí jej samo pojmenovává. Jedná se o některé pomůcky smyslové výchovy, základního matematického materiálu, jazykové a kosmické výchovy – především u obrazového a 3D materiálu.

O provedených lekcích jsou vedeny záznamy u každého dítěte do záznamového deníčku, kde je rozlišeno v jaké fázi práce s konkrétní pomůckou se dítě nachází od prvotní prezentace přes procvičování po pochopení a úplnou samostatnou práci s pomůckou. K prezentaci je zvané obvykle jedno dítě, někdy se spontánně přidají a pozorují i další děti, zřídka je cíleně předváděna ve skupině ev. hromadně při elipse.

Lekce jsou zaměřené na práci s pomůckami (matematika, jazyk, kosmická výchova, smyslová výchova, praktický život), také na péči o prostředí a v neposlední řadě na zdvořilostní chování (ohleduplnost, respekt k práci ostatních, jemné zacházení s nábytkem i pomůckami, stolování, apod.

Jednotlivé prezentace by měly mít jednotný postup od všech pedagogických pracovníků. Následnost jednotlivých kroků je zapsaná v pomůckových knihách, které má každý absolvent montessori kurzu u sebe.

5.3.6 Limity, pravidla, svoboda

Z pohledu montessori výchovy svoboda není právem, dělat cokoli si dítě přeje, ale je svobodou dítěte chtít dělat, to co dělá. V prostředí ve kterém se pohybují, pak potřebují nejen svobodu k výběru aktivit, ale také limity. Právě díky nalezení svobody a limitů a udržení jejich křehké rovnováhy si dítě může pěstovat svou vnitřní disciplínu. Její dosažení lze pozorovat ve formě:

- schopnost vybrat si aktivitu
- schopnost upevnit vlastní pracovní cyklus
- schopnost soustředění i při přechodu z jedné aktivity na druhou

- schopnost vytvořit si vzorce **opakování**, vedoucí k novým objevům, novým zájmům, jemnějším pohybům a dokonalejšímu vnímání /opakování přináší znalost a ta probouzí touhu po dalším zkoumání, ...).

Dítě, které přichází do prostředí, potřebuje nejprve **znát jeho pravidla**, která má dodržovat, tedy co je akceptovatelné a co ne. Důležitý je také **vzor dospělého a možnost aktivní zkušenosti s prostředím, opakování, koncentrace a nakonec prožitek uspokojení**. Neříkáme, co nesmí, ale naopak jak se chovat v souladu se společenskými pravidly a vlastním vzorem je ukazujeme. Tím, že dítě získá ponětí o akceptovatelném způsobu jednání, není potlačena jeho vůle.

5.3.7 Senzitivní období

Senzitivní období jsou časově omezené úseky extrémní vnímavosti k získávání určitých schopností. Znalost senzitivních období napomáhá v porozumění posloupnosti jednotlivých vývojových kroků a ve spojení s pozorováním dítěte poskytuje návod k vytvoření prostředí, které odpovídá individuálním potřebám dítěte. Vlastní zájem nutí dítě k aktivitě, což ho přivádí k práci v prostředí (dítě je aktivním účastníkem prostředí) a ke zdokonalování a osvojení si dané dovednosti. Aktivita může být vnitřní nebo vnější, mentální nebo fyzická – vnitřní ve smyslu nepozorované mentální aktivity, zatímco vnější ve smyslu pozorovatelné fyzické aktivity. Obojí jsou pro zdravý rozvoj dítěte důležité.

Každý člověk se rodí s lidskými tendencemi, které představují sklon k porozumění svému prostředí, absorbující mysl pomáhá v získání informací o prostředí a senzitivní období dává možnost soustředění se na konkrétní informace, které dítě potřebuje v dané chvíli o prostředí získat.

Respektování senzitivních období, která jsou do jisté míry typická pro určitý věk (např. dítě do 3 let je extrémně vnímavé vůči jazyku) a do jisté míry různá pro každé dítě, nám pomáhá ve vzdělávacím procesu a jeho individualizaci.

6. VZDĚLÁVACÍ OBSAH

6.1 Integrované bloky

Integrované bloky, z nichž je sestaven obsah vzdělávání, vycházejí především z prožívání času v mateřské škole a jsou v podstatě průřezem školního roku. Každý blok se vyznačuje tím, že se dotýká všech vzdělávacích oblastí dle RVP PV. Bloky jsou adaptabilní, prolínají se a většina probíraných témat a vzdělávací nabídky, která učitelky vytvářejí v podobě třídního vzdělávacího plánu, dále jen TVP, v sobě obsahuje vždy minimálně jeden z nich. Základním principem při tvoření plánů je postup od známého k neznámému, ale také reagování na zaujetí dětí, jejich nápady, potřeby.

Témata TVP vycházející z těchto integrovaných bloků se prolínají nejen do řízených činností, ale také do oblastí volitelných výtvarných aktivit, práce s pomůckami, aktivit v terénu, výletů, pohybových aktivit.

Plnění cílů (v rámci TVP), které jsou v jednotlivých časech vytyčeny, vede k rozvoji osobnosti dítěte, jeho individuality, jeho vzdělávacího potenciálu s celkovým citovým postojem vůči ostatním lidem, světu kolem nás, k člověku, k jeho práci, k rodině, k přírodě, k vlastnímu zdraví, k planetě Zemi, k historii a k lidovým tradicím a zvykům, ale i k EU a evropskému společenství.

Rozvoj osobnosti s pozitivním vztahem k sobě i k druhým v souladu s všelidskými hodnotami pro generaci 3. tisíciletí, jako je nedotknutelnost lidských práv, individuální svoboda, rovnost všech lidí, soucítění a solidarita se slabšími a ohroženými jedinci, péče o druhé a ohleduplnost k jiným, základy pro zdravý život, význam životního prostředí pro život člověka a důstojné vztahy mezi lidmi všech barev pleti a tím vším rozvíjet klíčové kompetence stanovené RVP PV.

Klíčové kompetence:

- Kompetence k učení
- Kompetence k řešení problémů
- Kompetence komunikativní
- Kompetence sociální a personální
- Kompetence činnostní a občanské

Klíčové kompetence jsou rozvíjeny všemi činnostmi, vzdělávací nabídkou a celkovým klimatem třídy a děti jsou k jejich naplnění každodenně vedeny.

Charakteristika:

Integrovaný blok je věnován především adaptačnímu období, příp. období a situacím, které vyžadují práci s kolektivem a jeho utužování. Seznámení se s komunitou a prostředím mateřské školy je důležitým prvním krokem získání prvotních informací, následné orientaci a přetrvávajícímu pocitu bezpečí a sounáležitosti. Pocit, že je dítě vítané a přijímané a respektované nejen učitelkami, ale také dětmi by měl přetrvávat po celou dobu jeho docházky.

Tematické okruhy, jejich cíle, vzdělávací nabídka:

A) Seznámení klíčem k adaptaci

- seznámení se s ostatními dětmi, pedagogickými i nepedagogickými pracovníky
- učení komunikace s ostatními dětmi i dospělými, rozvoj vyjadřovacích schopností
- podpořit dítě ke schopnosti spolupráce s ostatními
- schopnost samostatné orientace v prostorách MŠ, dítě ví, kde má uložené své věci
- respekt k individuálním odlišnostem v rámci třídy

Činnosti: seznamování na elipse, ukázky, jak oslovit učitelku nebo dítě, jak je možné navrhnout spolupráci (v závislosti na věku a povaze dítěte), individuální představení šatní skříňky a prostor třídy novým dětem před vlastním zahájením školního roku

B) Přijetí klíčem k emocím

- Vytvoření vztahu založeného na důvěře mezi dítětem a učitelkou
- Podpořit dítě v projevu a pojmenování emocí
- Jemné, respektující a postupné vedení k adekvátnímu vyjádření emocí
- Poskytnutí prostoru k vlastnímu názoru a vyjádření

Činnosti: laskavý a přijímající přístup dospělých, zapojení rodičů, poskytnutí času k vyjádření emocí a individuální přístup k jejich zvládnutí, práce s tematickým textem, dramatizace, narozeninové elipsy, sdílení zážitků v komunitním kruhu, show and tell (děti mohou přinést do MŠ věci z domu, které chtějí ukázat svým kamarádům)

c) Pravidla klíčem k bezpečí

- seznámení s pravidly, řádem a chodem třídy
- zprostředkovat dítěti zdvořilé chování
- ukázat dítěti, jak pečovat o prostředí i pomůcky
- podnítit dítě k dokončování činností, zodpovědnosti za svou práci

Činnosti: lekce zdvořilostní, lekce péče o prostředí, společné upevňování pravidel v rámci elipsy, lekce jemného chování při práci s pomůckou a její úklid po skončení práce, vzor a modelování vlastního chování učitelky s důrazem na klidné pohyby a tichou mluvu

d) Sebeobsluha klíčem k samostatnosti

- podpořit děti v samostatném oblékání, v péči o sebe sama i v samostatném rozhodování a projevu
- zprostředkovat dětem zkušenost s prakticky zaměřenými aktivitami – především materiály praktického života

Činnosti: lekce zahrnující péči o sebe sama, veškeré lekce zaměřené na práci s pomůckami, lekce praktického života, dávání prostoru k samostatnému rozhodování a projevu

Očekávané výstupy:

- Adaptovat se na nové prostředí, začlenit se do společných činností, začlenit se mezi vrstevníky, spolupracovat a vzájemně se respektovat, chápat smysl fungování kolektivu
- Poznání a pochopení bezpečnostních pravidel při pobytu v MŠ
- V rámci svých možností navázat komunikaci, kontakt s druhým
- všechny děti budou vědět, kde mohou hledat potřebnou pomoc
- v rámci individuálních možností samostatné fungování v prostředí MŠ, umění volby jednotlivých aktivit, dokončování těchto aktivit, soustředěná práce s nimi
- starší děti budou ochotny pomoci mladším, budou schopny respektovat druhé, respektovat základní potřeby ostatních, budou schopny verbálně řešit vyvstálé konflikty, příp. se s prosbou o pomoc obrátit na dospělého
- schopnost verbálně vyjádřit své pocity, potřeby a přání
- motoricky zvládat praktické činnosti spojené s každodenními situacemi

Klíčové kompetence (viz RVP PV):

Kompetence k učení

- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje, při zadané práci dokončí, co započalo, dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- učí se s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

Kompetence k řešení problémů

- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti, postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje, spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací, hledá různé možnosti a varianty, má vlastní nápady, využívá přitom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní hodnocení nejen za úspěch, ale také za snahu

Kompetence komunikativní

- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými, apod.)
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i dospělými, chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

Kompetence sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech, umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích, přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti, dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí, a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou, dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

Kompetence činnostní a občanské

- chápe, že se může o tom, co dělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá

- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

Rizika a důležité momenty:

Adaptační proces může trvat delší dobu, než je původně naplánováno. Je třeba počítat s rezervou, příp. s potřebou individuální péče u některých žáků. Důležitost pozorovacího procesu a následné vypracování vstupní diagnostiky.

Charakteristika:

Integrovaný blok je věnován především upevňování povědomí o sobě sama a roli v rámci rodiny. Dále pak také na okolí v širším kontextu, rodné město a celkově prostředí, které dítě obklopuje. Učení péče o své okolí, domov, školku, zahradu.

Tematické okruhy, jejich cíle a vzdělávací nabídka:

- A) Já a moje rodina** – pochopení, kdo náleží do užší i širší rodiny, rodina jako instituce

Činnosti: práce s rodinným stromem v rámci elipsy, pomůcky zaměřené na rozvoj slovní zásoby v této oblasti (členové rodiny), tematické básničky, písničky, texty a dramatizace zaměřené na mezilidské vztahy, výtvarná tvorba – kresba rodiny, aktivita „Show and tell“, narozeninové oslavy s fotodokumentací rodiny

- B) Moje město, země, kontinent, planeta** - schopnost orientace v prostředí, ve kterém dítě žije, poznávání okolí MŠ, městské části, města, atd., postupné rozšiřování a prohlubování poznatků o blízkém i vzdálenějším okolí, práce s plošnou i prostorovou orientací, vedení k respektu k okolí, všeobecné společenské normy chování k věcem i lidem

Činnosti: procházky a aktivity venku, po okolí, základy pravidel silničního provozu, dopravní značky (pexesa, obrázkové karty), rozšiřování slovní zásoby prostřednictvím pomůcek jazykové výchovy a knih, pohybové hry s dopravní tematikou, práce s mapou, každodenní modelování, lekce slušného chování, dramatizace

- c) Kamarádi** – prohlubování tolerance k druhým, řešení situací v rámci sociální interakce, učení naslouchat, vnímat příběh, rozvoj hudebního a fonemického sluchu, učení se smysluplnému vyjadřování o sobě a svých nejbližších, seznamování okolí s tím, co je pro dítě důležité, oblíbené, milované, rozvoj sebevědomí, sebepojetí

Činnosti: práce s textem, společné aktivity – zpívání, společenské hry, tanec, pohybové hry s jednoduchými pravidly, diskuze na elipse a trénování jejích pravidel, „Show and tell“

Očekávané výstupy:

- povědomí o smyslu rodiny, kdo konkrétně patří do rodiny, znalost názvů základních členů rodiny
- povědomí o věku spolužáků, kamarádů, pojmy starší, mladší
- povědomí o pojmech já, moje, cizí, pro všechny, zodpovědnost
- povědomí o tom, kde bydlíme, v jakém městě, na jaké ulici
- poznat základní dopravní značky, pravidla bezpečnostního provozu, pohybu chodců, cyklistů
- V rámci svých možností vyjádřit, na čem dítěti záleží, co má rád, co jej baví a co naopak ne

Klíčové kompetence (viz RVP PV):

Kompetence k učení

- Má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách, orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije.

Kompetence k řešení problémů

- Všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí, přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem

Kompetence komunikativní

- Ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog.
- Domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci.

Kompetence sociální a personální

- Je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným.
- Chová se při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně, nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná umí odmítnout.

Kompetence činnostní a občanské

- Zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje, je otevřené aktuálnímu dění
- Uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat, chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

Rizika a důležité momenty: K tématům je třeba přistupovat citlivě, nenutit děti do prezentování své rodiny a přihlédnout k individualitám s respektem k odlišnostem. Je třeba adekvátně motivovat a podporovat dětské sebevědomí a ztotožnění se svou rolí.

Blok se věnuje především tématům souvisejícím s rolí člověka v instituci společnosti, sociokulturní výchově.

Podpoře povědomí o kulturních hodnotách naší společnosti, vštěpování tradic. Smyslu lidské práce, povolání. Pochopení smyslu mezilidské kooperace v kontextu fungování společnosti.

Témata, jejich cíle a vzdělávací nabídka:

A) pojetí role člověka ve společnosti, fungování dnešní společnosti, kultura

Činnosti: tematické texty, dramatizace, poslech hudby, kulturní akce v MŠ i mimo ni, práce s obrazovým materiálem života ve městě vs. života na venkově

B) poznání tuzemských i cizích tradic a zvyků, svátků, způsobu života v různých koutech světa, multikulturní výchova a vedení k toleranci

Činnosti: společné elipsy s rituály, prezentací tradičních suvenýrů a charakteristických předmětů, zpěv a poslech především lidových písní, nácvik svátečních zvyků prostřednictvím pomůcek, výtvarných aktivit, čtení tematických textů

C) Povolání, instituce práce, vedení k úctě k lidské práci, tvořivosti, manuálním činnostem, poznání procesu výroby (např. chléb, sešit,...)

Činnosti: Pomůcky dějové posloupnosti, co se z čeho vyrábí, karty tematické slovní zásoby, společná diskuze na elipse, pomůcky smyslové výchovy - materiály a jejich vlastnosti, pantomima na povolání, pexesa, společná výroba, vaření, pečení, příprava narozenin, konstruktivní činnosti, péče o zahradu, zvířata a prostory MŠ

Očekávané výstupy:

- Děti budou mít povědomí o tom, že žijí v České republice, která leží v Evropě, jež je součástí planety Země
- Všechny děti budou mít povědomí o rozdílech mezi životem na venkově a v městech
- Budou seznámeny s českými nejvýznamnějšími svátky a lidovými tradicemi – Vánoce, Velikonoce, Masopust, Čarodějnice, Den matek, Den dětí
- Všechny děti budou mít povědomí o odlišných tradicích ostatních zemí, podrobněji především anglicky hovořících – Halloween, Thanksgiving, Valentine's day

- Děti budou chápat pojem práce a její roli ve fungování světa, budou chápat souvislost a návaznost jednotlivých povolání
- Povědomí o tom, jakým povoláním se živí jejich rodiče
- Děti budou dle možností chápat dějový sled, např. výroba chleba, výroba sešitu, atp.

Klíčové kompetence (viz RVP PV):

Kompetence k učení

- Klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje, chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí, poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo.
- Odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých.

Kompetence k řešení problémů

- Rozlišuje řešení, která jsou funkční a řešení, která funkční nejsou, dokáže mezi nimi volit.
- Řeší problémy, na které stačí, známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně, náročnější s oporou a pomocí dospělého.

Kompetence komunikativní

- Ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky, a že je možno se jim učit, má vytvořené elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku.
- Dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, telefon, atp.)
- Ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní

Kompetence sociální a personální

- Projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost.
- Dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřídít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje, v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku, je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy.

Kompetence činnostní a občanské

- Učí se svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit, vyhodnocovat.
- Dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky.

- Odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale tak dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem.
- Má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení, k úkolům a povinnostem přistupuje zodpovědně, váží si práce i úsilí druhých.
- Má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat.
- Chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem, a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky.

Rizika a důležité momenty: Nutno respektovat kulturní a sociální podmínky, ze kterých dítě pochází, volit aktivity a témata univerzálního charakteru.

Integrovaný blok má především environmentální charakter. Témata se věnují přírodním zákonitostem, střídání ročních období, jejich charakteristikami. Důraz je kladen na učení vnímání okolního světa a jeho krás, nacházení souvislostí a pochopení role člověka na planetě Zemi, koloběhu života. Součástí je také časoprostorová orientace. Střídání dne a noci. Vedení ke smyslu pro zodpovědnost za stopu, kterou za sebou zanecháváme.

Témata, jejich cíle a vzdělávací nabídka:

A) Vedení k úctě ke všemu živému

Činnosti: prostřednictvím péče o zvířata MŠ, krmení koní z blízké ohrady, výpravy ke krmelcům v zimním období, péče o rostliny v MŠ i na zahradě, práce s tematickým textem, diskuze a dramatizace na elipse k tématu ohleduplnosti, šetrnému zacházení se zvířaty.

B) Vedení k úctě k planetě Zemi, k vyčerpatelnosti zdrojů, koloběh vody, apod.

Činnosti: práce s potravinovým řetězcem, práce s textem „Putování kapky vody“, pokusy s vodou, výroba čističky vody z PET lahví, výpravy za účelem čištění potoka, lesa. Zužitkování plodin a rostlin z našeho okolí, každodenní modelování šetrnosti k potravinám, třídění odpadu, péče o zahradní kompostér, recyklace papíru (výroba ručního papíru)

C) Pochopení základních zákonitostí, klima, střídání ročních období, den x noc, časoprostorové myšlení

Činnosti: každodenní kalendář, zkoumání chování přírody v terénu, pokusy v rámci smyslové a kosmické výchovy, práce s papírovými hodinami, apod.

Očekávané výstupy:

- Umění respektu k živým tvorům a rostlinám, chápání jejich potřeb
- Děti se budou dle svých možností schopny postarat o třídní zvířátko, jejich obydlí, pravidelně je budou krmit, zalévat květiny ve třídě
- Všechny děti se zapojí do péče o školní zahradu napříč ročním obdobím a budou dle možností chápat její důležitost
- Starší děti budou schopny určit jaký je den v týdnu, kolikátého a jakého měsíce je, jaký je aktuálně rok, roční období, počasí
- Mladší děti budou chápat pojmy zima, teplo, chladno, horko, den, noc
- Děti budou umět třídit odpad (papír, plast, sklo, kompost), budou mít povědomí o tom, jak naložit s ostatními druhy odpadu

- Starší děti budou chápat skupenství vody, koloběh vody v přírodě, recyklaci, budou respektovat střídavý způsob užívání vody a nakládání s potravinami

Klíčové kompetence (viz RVP PV):

Kompetence k učení

- Soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů.

Kompetence k řešení problémů

- Užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických, i empirických postupů, pochopí jednoduché algoritmy, řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích.
- Zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti.
- Chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou, uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit.

Rizika a důležité momenty: Je třeba aktivity a témata přizpůsobovat úrovni mentálního vývoje dětí, aby pro ně byly pochopitelné, atraktivní, srozumitelné a vybízely k touze po dalším poznání.

Blok se věnuje péči o sebe sama, své tělo, zdraví. Děti se učí sebeobsluze, samostatnosti. Poznávají své tělesné potřeby, poznávají sebe sama. Učí se zdravému životnímu stylu, pohybu, rozvoji hrubé motoriky, koordinaci těla, rovnováhy, zklidnění a uvolnění, dechová cvičení. Vše, mimo jiné, také v souvislosti se snahou o vedení k úctě a respektu k sobě samému.

Témata, jejich cíle a vzdělávací nabídka:

- A) Vedení dětí k poznání fungování lidského těla, co člověk potřebuje k životu
Činnosti: pohybové, psychomotorické hry na elipse i venku, dechová a relaxační cvičení, pomůcky kosmické výchovy (vrstvené puzzle, encyklopedie, obrazový materiál), pomůcky jazykové výchovy (přiřazování názvů v českém i anglickém jazyce)
- B) Vedení dětí ke zdravému životnímu stylu ve **stravování**, vedení k ochutnávání nových věcí, přípravě pokrmů, poznávání surovin
Činnosti: každodenní modelování, práce s potravinami v rámci přípravy svačiny, narozeninových oslav, společného pečení, atp., společné aktivity na elipse zaměřené na chuťové vnímání
- C) Vedení dětí k samostatnosti v **dodržování pitného režimu**
Činnosti: každodenní modelování, společná diskuze na elipse, péče o pitný režim zvířat, pravidelné zalévání a rosení rostlin
- D) Vedení dětí ke zdravému pohybu, rozvoj hrubé motoriky, obratnosti, prostorové orientace
Činnosti: pohybové, psychomotorické hry na elipse, chůze po elipse, linii, vycházky v nerovném terénu, hry venku – škatulata, sochy, molekuly, atp., základy míčových her. Všechny děti budou mít v MŠ k dispozici kola, odrážedla, v zimě si mohou přinést boby, sáně.

Očekávané výstupy:

- Děti budou mít povědomí o názvech a funkcích jednotlivých soustav lidského těla
- Umění užívat svých smyslů, receptorů a jejich možností – poznávání smyslovými prožitky
- Děti budou mít za samozřejmé a přirozené ochutnávat většinu pokrmů, které jsou jim předkládány
- Starší děti budou schopné samostatně dodržovat pitný režim bez dohledu dospělého

- Všechny děti budou v rámci svých možností zvládat chůzi po linii, budou se aktivně zapojovat do pohybových aktivit venku, výletů zaměřených na chůzi v terénu
- Všechny děti budou zvládat následující praktické motoriku a koordinaci rozvíjející činnosti: převlékání, manipulaci s matracemi, stlaní, úklid pomocí mopu, smetáku.

Klíčové kompetence (viz RVP PV):

Kompetence k učení

- Odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

Kompetence k řešení problémů

- Zpřesňuje své početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti

Kompetence činnostní a občanské

- Dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Rizika a důležité momenty: Zásady zdravého životního stylu je třeba dětem modelovat, být dobrým příkladem. Je třeba dávat pozor na kultivovanost vlastních návyků. Děti by měly být vedeny ke zdravému a radostnému přístupu k pohybu, ne k přehnané soutěživosti.

Předpokladem pro správné naplnění stanovených cílů vedoucích k očekávaným výstupům je:

- A) tvořivost pedagoga
- B) uplatňování hry jako hlavní vzdělávací metody
- C) aktivita dítěte prožitkovým učením
- D) emoční prožitky dětí
- E) respektování specifiky předškolního vzdělávání, hledat a objevovat nové vzdělávací cesty
- F) spojení vzdělávacích témat se životem
- G) důsledné realizování evaluačních analýz obsahu, metod a forem
- H) evaluace směrem k dítěti zaměřená na rozvoj každého dítěte
- I) spolupráce s rodinou dítěte a spoluúčast rodičů (klíma důvěry a pohody)

- J) využití spontánních nápadů dětí, prožitkové a kooperativní učení, situační učení
- K) dostatečná pružnost denního řádu, pravidelné zařazování řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity
- L) učitelky se plně věnují dětem
- M) děti nacházení potřebné zázemí, klid, bezpečí i soukromí
- N) individuálně přizpůsobený adaptační režim
- O) vyváženost spontánních a řízených činností v denním programu
- P) dostatek času i prostoru pro spontánní hru
- Q) podněcování k vlastní aktivitě dětí
- R) podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti
- S) dbát na osobní soukromí dětí, pokud to děti potřebují

Projekt výchovně vzdělávací práce naší mateřské školy předpokládá maximální spolupráci s rodinou a klade v tomto směru na učitelky vysoké nároky:

- A) usilovat o vytváření partnerských vztahů mezi školou a rodiči
- B) umožňovat rodičům přístup za svým dítětem do třídy dle dohodnutých pravidel
- C) umožňovat rodičům účastnit se aktivně na plánování akcí školy, tvorbě programu školy i jeho hodnocení
- D) vést s rodiči dítěte průběžný dialog o dítěti, jeho prospívání, rozvoji a učení
- E) evidovat názory přání a potřeby partnerů ve vzdělávání a na získané podněty reagovat
- F) provádět poradenské činnosti pro rodiče ve věcech výchovy a vzdělávání jejich dětí v rozsahu odpovídajícím pedagogickým kompetencím předškolního pedagoga a mateřské školy.

7. EVALUAČNÍ SYSTÉM ŠKOLY

Plán vlastního hodnocení je komplexním pohledem na jednotlivé oblasti fungování mateřské školy, který vychází z koncepce a poslání MŠ a krátkodobých i dlouhodobých cílů MŠ. Koncepce, stejně jako vyjádření cílů MŠ jsou součástí samostatného dokumentu, přičemž stanovení cílů pro nadcházející školní rok je před jeho začátkem aktualizováno. Koncepce MŠ, její filozofie a vize jsou přehodnocovány dle potřeby na základě vlastní evaluace MŠ.

Na naplňování cílů i filozofie MŠ se podílí pedagogický sbor, vedení, rodiče, nepedagogičtí pracovníci, ekonomický úsek i samy děti. V zájmu zvyšování kvality výchovně vzdělávacího procesu, komunikace s rodiči, prezentace MŠ a ekonomické stability je nutné pozorovat, kontrolovat a písemně nebo ústně tyto oblasti hodnotit.

7.1 Oblasti hodnocení

7.1.1 Individuální hodnocení vzdělávacího procesu

Hodnocení a diagnostika výchovně vzdělávacího procesu ve vztahu k dětem probíhá průběžně.

7.1.1.2 Záznamový deník

Vzhledem k prioritě individuálního vzdělávání dle aktuálních schopností a úrovně vývoje každého dítěte má každé dítě při přijetí do MŠ založený „záznamový deník“. Ten slouží k zaznamenávání úrovně v jednotlivých vzdělávacích oblastech. Tyto záznamy se aktualizují dle individuálního vývoje a postupu každého dítěte. Záznamy tak mohou mít každodenní četnost nebo četnost týdně. Ze záznamů je patrné, zda dítěti byla daná lekce prezentována, zda ji zvládá s dopomocí či zda ji zvládá již zcela samostatně. Záznamový deník je uložený ve třídě. V rámci pedagogických porad jednou měsíčně jsou pak na základě zapsaných informací stanovovány plány dalšího vzdělávacího postupu u každého dítěte.

Kompetence pedagogických pracovníků:

Záznam vyplňuje učitelka, která prezentovala lekci v ten den. Na záznamech se podílí všechny učitelky.

7.1.1.3 Pozorovací archy

Každé dítě má založený pozorovací arch, uložený ve třídě. Zde jsou několikrát do měsíce dle aktuální atmosféry třídy zapisované informace z pozorování dětí. Sleduje se především celkový projev dítěte, samostatnost a zájem při výběru činností, koncentrace na činnost, sociální vazby a reakce na různé situace.

Kompetence pedagogických pracovníků:

Odpovědnost za vedení záznamů u konkrétních dětí je uvedeno ve vnitřním dokumentu Kompetence pedagogických pracovníků pro příslušný školní rok.

7.1.1.4 Portfolio

- **Diagnostika dítěte**

Pro ucelení záznamů o vývoji každého dítěte je vedena Diagnostika dítěte. Ta je vyhotovena vždy ve dvou verzích. První, tzv. poadaptací, se vypracovává cca měsíc po započetí docházky dítěte (obvykle tedy v říjnu). Tento dokument rámcově mapuje úroveň dítěte v jednotlivých oblastech vývoje a slouží jako jeden z podkladů pro nabízení vhodných činností. Druhá, rozsáhlejší, resp. podrobnější, se vypracovává obvykle v měsíci únoru/březnu, příp. dle potřeby. Jde o komplexní diagnostiku sestavenou dle vývojových škál (Šmardová, Bednářová, 2007).

- **Sledování vývoje kresby**

V rámci portfolio jsou archivované také kresby dítěte, tedy kresba postavy, příp. rodiny. Vzhledem k tomu, že respektujeme přání dítěte, mohou být kresby v případě, že učitelka nezíská jeho souhlas nahrazeny fotografií výtvarného počinu.

- **Vývojová zpráva**

Je také součástí portfolio dítěte, vypracovává se dvakrát ročně a jejím hlavním smyslem je vyhodnotit aktuální posuny především v oblastech Montessori pedagogiky, potažmo v celkovém vývoji takovou formou, aby byla přehledná a pochopitelná i pro rodiče, kteří její originál dostávají domů. Součástí je vždy také nabídka osobního setkání (pohovoru) rodičů a učitelů.

Kompetence pedagogických pracovníků:

Odpovědnost za vedení záznamů u konkrétních dětí je uvedeno ve vnitřním dokumentu Kompetence pedagogických pracovníků pro příslušný školní rok.

7.1.2 Celkové hodnocení vzdělávacího procesu

Podkladem pro hodnocení výchovně vzdělávacího procesu je ŠVP, na jehož základě je tvořen TVP pro každý měsíc. Plnění cílů TVP je konzultováno jednou za 14 dní na pedagogických poradách s možností náhledu do Třídní knihy. TVP na následující měsíc je tvořeno s ohledem na dosažení cílů z předešlého období.

Kompetence pedagogických pracovníků:

Odpovědnost za vytvoření ŠVP na příslušný školní rok má Ředitelka MŠ

Odpovědnost za tvorbu TVP má k tomu aktuálně určený pedagogický pracovník.

Odpovědnost za vedení Třídní knihy mají všechny učitelky.

7.1.3 Kontrola dokumentace

7.1.3.1 Pracovně právní

Zahrnuje portfolia zaměstnanců, pracovní smlouvy, mzdové výměry, smlouvy s externími dodavateli a spolupracovníky, apod.

Kompetence: Olga Skřivánková, DiS. - jednatelka

Četnost kontrol: 2x za rok: září, leden dle rozpisu plánu hospitace

7.1.3.2 Výchovně vzdělávací

Zahrnuje kontrolu portfolií dětí, záznamový deník, pozorovací arch, třídní knihu, ŠVP, TVP.

Četnost kontrol:

Kompletnost dokumentace, případně založení dokumentace probíhá 1x za rok před zahájením školního roku.

Kontrola záznamů probíhá průběžně.

Kompetence pedagogických pracovníků: ředitelka MŠ

7.1.3.3 Provozní

Zahrnuje Organizační řád, Provozní řád, Řád školní jídelny a výdejny, Školní řád, Dezinfekční řád, Provozní řád hřiště a pískoviště.

Četnost kontrol: 1x za rok před zahájením školního roku.

Kompetence: ředitelka MŠ a jednatelka

7.1.4 Hodnocení pedagogů vedením

7.1.4.1 Pohovor

Hodnocení pedagogů vedením probíhá ústně se zachováním soukromí dle možností alespoň 1x za měsíc. 2x za rok probíhá pohovor pedagogických pracovníků s vedením (jednatelka a ředitelka). První setkání je stanoveno na srpen. Při tomto setkání dostává PP prostor k vyjádření svého úmyslu k dalšímu vzdělávání a profesního i osobnostního růstu. Spolu s ředitelkou i jednatelkou vytvoří smysluplný plán vzdělávání pokud možno s respektem k přání PP. Druhý pohovor je plánován obvykle na květen. Smyslem tohoto setkání je písemné i ústní hodnocení a autoreflexe cílů a plánů daných na začátku školního roku. Vedení hodnotí práci pedagogického pracovníka za uplynulý školní rok.

Četnost: 2x za rok

7.1.4.2 Hospitace ve výuce

Ředitelka MŠ i jednatelka provádí hospitace každého pedagogického pracovníka 2x za rok. Zaměření, cíle a rozpis jednotlivých pozorování jsou součástí plánu hospitace. O průběhu a výsledcích je vedený písemný záznam.

Kompetence: ředitelka MŠ, jednatelka

7.1.5 Vlastní a vzájemné hodnocení pedagogů

7.1.5.1 Vlastní hodnocení pedagogických pracovníků

Každý pedagog vyplňuje na začátku školního roku plán svého osobního i profesního růstu. Tento plán následně prezentuje při osobním pohovoru s vedením. S přihlédnutím k tomuto plánu je pro daného pracovníka vytvořen systém DVPP pro daný školní rok. Na konci školního roku písemně i ústně pedagogický pracovník informuje vedení, zda a jak se mu podařilo své cíle ze začátku školního roku naplnit.

Četnost: 2x za rok

Kompetence: všechny učitelky

7.1.5.2 Vzájemné hospitace pedagogických pracovníků

Vzájemné hospitace pedagogických pracovníků jsou nastaveny formou natáčení videozáznamů. Kamera je umístěna během dopoledního bloku v hlavní třídě tak, aby zabírala většinu prostoru. Natáčí se ideálně dva dny v daném týdnu, dvakrát ročně. Pedagogičtí pracovníci si pak záznam samostatně prohlídnou, následuje společná projekce a sebereflexe. Video slouží ke zkoumání atmosféry třídy, míry hluku, způsobů komunikace mezi učitelem a dětmi, mezi dětmi samotnými, efektivitu prostředí, jeho podnětnosti pro děti, míry koncentrace a samostatnosti dětí.

Četnost: dvakrát ročně

Kompetence: všichni pedagogičtí pracovníci

7.1.6 Kontrola rozpočtu MŠ

Rozpočet MŠ zpracovává externí účetní. Předložení rozpočtu na další školní rok je plánované na prosinec 2015. Dle aktuálního rozpočtu pak vedení rozhoduje dalším postupem v oblasti materiálního vybavení.

Četnost: jednou ročně, obvykle prosinec

Kompetence: externí účetní

Zpracovala: Mgr. Petra Gamage

.....

S účinností ke dni 1. 9. 2018